

نقش پشتیبانی - مهندسی جنگ جهاد در عملیات والفجر ۱۰ در آزاد سازی حلبچه

زمانی که شهرهای مختلف ایران از سوی دشمن به شدت بمباران می شد، و عملیات مقابله به مثل نیز با قاطعیت از سوی جمهوری اسلامی ایران انجام می گرفت، عملیات والفجر ۱۰ در ساعت ۲۳:۲۰ دقیقه شب ۲۵ / ۱۲ / ۱۳۶۶ با رمز مبارک "یا رسول الله"، با هدف های آزادسازی بخش وسیعی از استان سلیمانیه، انهدام ماشین جنگی دشمن به مرحله اجرا گذاشته شد.

فرماندهان نظامی ایران بعد از عملیات های منطقه ماووت و توسعه نفوذ در بین کردهای عراق، راهکار دیگری اندیشیدند: احزاب کرد عراقی با نهایت عشق، علاقه و رضایت خاطر رزمندگان را در روستاها و حتی شهرهای شان امکانات داده بودند؛ تا بدین وسیله بر حزب بعث عراق پیروز شوند. ایران نیز توانسته بود از این طریق با جلال طالبانی و مسعود بارزانی به توافق هایی دست یابد؛ از سوی همین گروه ها، "کردستان عراق" را از سیطره رژیم بعث عراق بیرون آورد.

" عملیات های پارتیزانی " ایران در منطقه های کرکوک و اربیل با نظارت "قرارگاه رمضان" از موفقیت های آن سال ایران محسوب می شود؛ برای آن که ایران بتواند امکانات و تجهیزاتش را با سهولت به مناطق کرکوک و اربیل منتقل کند، می بایست از مرز شانه دری، سیدصادق، خرمال، بیاره و حلبچه به سوی سلیمانیه راهی را پیدا کند؛ تا بتواند حضورش را در شمال عراق افزایش دهد؛ که اتصال ماووت به سلیمانیه که در عملیات بیت المقدس ۲ انجام شده بود، آن هدف را نزدیک می

کرد. در سال ۱۳۶۳ نیز عملیاتی در منطقه مریوان صورت گرفت که به نام عملیات "هزار و یک شهید" معروف است.

شاید برای بعضی از بسیجیان قله های هزار و یک شهید نامی آشنا باشد اما دلیل این نامگذاری را ندانند: قله های فراوانی از جاده های مریوان تا قله شمیته که جزو خاک ایران محسوب می شوند، در اختیار نیروهای احزاب منحل کومله، دموکرات قرار داشت. طبق شناسایی های مربوطه، پیش بینی فرماندهان نظامی ایران، آن بود که برای آزادسازی آن منطقه احتمالاً هزار شهید بدهند بنابراین، قله های آن منطقه به "هزار و یک شهید" معروف شد.

اما وقتی عملیات انجام شد، تنها با یک شهید، "منطقه های دزلی" را آزاد کردند، که پس از آزادی دزلی، ستاد پشتیبانی مهندسی جنگ جهاد چهارمحال بختیاری و جهاد دامغان در آن نقطه مستقر شدند.

در این مسیر، جاده های بسیار وسیعی از دزلی تا نوسود و حجیج و از حجیج تا هورمان و هم چنین جاده ای به قله ملخ خود کشیده شد تا عقبه جبهه استحکام پیدا کند.

جهادگران چهارمحال بختیاری که این جاده ها را احداث می کردند، یک سال و اندی تلاش کردند. البته در این مدت چند بار هم عملیات ایذایی در آن نقطه انجام دادند؛ تا توان نظامی عراق ارزیابی شود، در عملیات های ایذایی نیروهای جمهوری اسلامی ایران تعدادی از افرادشان را نیز از دست دادند.

در تاریخ ۲۴ / ۱۲ / ۱۳۶۶ عملیات دیگری به نام عملیات بیت المقدس ۳ در بیست کیلومتری شهر سلیمانیه آغاز شد؛ که بعدها به نام عملیات والفجر ۱۰ با همان رمز یا "رسول الله" به سوی

منطقه عمومی حلبچه ثبت شد، گستره آن عملیات چنان بود که چند گردان از گردان های پشتیبانی - مهندسی جنگ جهاد، به منطقه فراخوانده شدند، که از آن جمله، گردان های فارس، اصفهان، یزد و ... در آن منطقه حضور پیدا کردند .

گرچه در منطقه ی حلبچه از پیش بین حلبچه، خرمال و سیدصادق به سمت سلیمانیه، جاده هایی آسفالتی وجود داشت اما جاده ای در دشت وسیع شاخ شمیران، بالامبو و آب شیروان به سوی دشت حلبچه کشیده شد.

جاده ای نیز از پنج قله به سوی بیاره و نوسود به شهر طویله از محله سورن به سوی سید صادق از سوی دلایی به سوی خرمال توسط

گردان های پشتیبانی - مهندسی جنگ جهاد استان های چهارمحال و بختیاری و دامغان کشیده شد .

این عملیات، چنان دشمن را وحشت زده و عصبانی کرد، که در یک اقدام ددمنشانه شهرهای حلبچه، دوجیله، دشت های بیاره، خرمال و سیدصادق را بمباران شیمیایی کرد. زیرا که با ورود نیروهای جمهوری اسلامی ایران به آن شهرها استقبال مردمی از رزمندگان ایرانی به اوج خود رسیده بود .

فاجعه انسانی که در حلبچه به دلیل بمباران شیمیایی دشمن رخ داده بود، توقف "عملیات والفجر ۱۰" را موجب شده بود.

نیروهای جمهوری اسلامی ایران ناگزیر به یاری آسیب‌دیدگان پرداختند؛ و چند روز پس از عملیات، راه‌برد نیروهای ایرانی دگرگون شد؛ و به امداد رسانی و کمک به مردم بی دفاع حلبچه، خرمال و سیدصادق پرداختند.

" جهاد سازندگی " با انتخاب شهردار برای شهرهای آزاد شده و ارتباطی که با نیروهای مردمی داشت توانست مردم بی دفاع را به قله های کوه شمشیر سورن، دالایی، بالامبو منتقل کند.

و تعدادی از مردم مناطق آزادشده به منطقه های دزلی، پاوه و غرب کشور در کنگاور انتقال داده شدند.

جهادگران استان های چهارمحال بختیاری و دامغان در خصوص جاده های مواصلاتی بین شهرهای مریوان، نوسود، پاوه، حلبچه، خرمال، بیاره و سیدصادق وظایف بی شماری را عهده دار شدند.

زمانی که فرماندهی قرارگاه "خاتم الانبیاء" در یکی از نقاط سورن (ملخ خور) همان جایی که جهادگران چهارمحال بختیاری با تخریب سنگ های سخت قله ها جلو رفته بودند. فرماندهی سپاه پاسداران از جهادگران دعوت کرد تا از زحمات جهادگران در عملیات والفجر ۱۰ که در نوع خود، عملیات بزرگی محسوب می شد، قدردانی کند.

خلاصه عملکرد "پشتیبانی - مهندسی جنگ جهاد" در عملیات والفجر ۱۰:

احداث و ترمیم بیش از ۲۹۰ کیلومتر انواع جاده‌های عملیاتی و تدارکاتی؛

احداث ۲۷ کیلومتر خاکریز؛

احداث ۱۵ دهنه پل متحرک، از نوع آلومینیومی، سیم بکسلی و تله کابینی؛

احداث ۱۹ دهنه انواع پل لوله‌ای، آرمیکو، شاسی، فلزی و قادر؛

احداث ۴ دهنه پل (باکسی) بر روی رودخانه (زیمکان)؛

احداث ۴۳ هزار متر مربع (پدهلی کوپتر) در محورهای مختلف عملیاتی؛

احداث ۱۶ هزار متر مربع (مقر ترابری) با استحکامات مورد نیاز؛

احداث ۲ مقر پدافند هوایی به مساحت ۱۵ هزار متر مربع؛

احداث ۱۰ هزار متر مربع پارکینگ وسایط نقلیه و ...؛

تسطیح محوطه به میزان بیست و شش هزار و یک صد متر مربع؛

احداث ۷ کیلومتر کانال آب که ۳ کیلومتر از آن به عمق ۴ و عرض ۱۲ متر بوده است؛

احداث یک بیمارستان و موقعیت (ش.م.ر.) با تجهیزات مورد نیاز؛

احداث ۶۸ سنگر خودروهایی سبک و سنگین؛

احداث ۳۸ سنگر بزرگ مهمات؛

احداث ۷۱ سنگر لوله و فلزی برای استفاده نفرات و مخبرات؛

احداث ۳۳ موضع توپ خانه و ادوات نظامی (لوله‌ای و نعل اسبی)؛

احداث و راه اندازی سه باب حمام صحرائی ...؛

ده ها فعالیت امدادی، پزشکی، پشتیبانی و مهندسی در محورهای مختلف.

رادیو بی بی سی در این رابطه گفت: خبرنگاران غربی که اخیراً از شهرها و روستاهای آزاد شده حلبچه دیدن کرده اند، گزارش داده اند که بی شک و تردید بار دیگر عراق به صورت بسیار وحشتناکی "از سلاح شیمیایی" علیه غیرنظامیان استفاده کرده است.

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

مقاله: نقش پشتیبانی - مهندسی جنگ جهاد در عملیات والفجر ۱۰ در آزاد سازی حلبچه

نویسنده: جمشید معظمی

منبع: بانک اطلاعات نشریات کشور